

ВІТВЕРЖЕНО  
Директор Державного науково-методичного  
центру змісту культурно-мистецької освіти

Марина БРИЛЬ

« 20 » \_\_\_\_\_ 2023 р.

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ  
ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР  
ЗМІСТУ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

## ПРАКТИЧНИЙ ДОВІДНИК «АНАЛІЗ МУЗИЧНИХ ТВОРІВ»

Навчально-методичний посібник  
для закладів фахової передвищої мистецької освіти  
галузь знань 02 Культура і мистецтво  
спеціальність 025 Музичне мистецтво

Укладач:

**О. Д. Сенник**

викладач Комунального закладу Львівської обласної ради «Дрогобицький музичний фаховий коледж ім. В. Барвінського», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Рецензенти:

**Л. М. Сисак**

викладач Фахового коледжу культури і мистецтв (м. Калуш), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

**І. І. Кошора**

викладач Комунального закладу «Чернігівський фаховий музичний коледж ім. Л. М. Ревуцького» Чернігівської обласної ради, спеціаліст вищої категорії

**І. А. Нискогуз**

викладач Комунального закладу Львівської обласної ради «Львівський фаховий коледж культури і мистецтв», спеціаліст першої категорії

Відповідальна  
за випуск

А. Г. Полещук

**Рекомендовано**

на засіданні методичної ради  
КЗ Львівської обласної ради  
«Дрогобицький музичний фаховий коледж  
ім. В. Барвінського»

(протокол № 3 від 8 лютого 2023 р.)

© Сенник О. Д., 2023 р.

© Державний науково-методичний центр  
змісту культурно-мистецької освіти, 2023 р.

## ЗМІСТ

<b>Передмова</b> .....	4
<b>Музичні форми</b> .....	5
Період.....	5
Розвинена одночастинна форма.....	16
Наскрізна форма.....	16
Проста двочастинна форма.....	16
Проста тричастинна форма.....	19
Куплетна форма.....	24
Складна тричастинна форма.....	25
Проміжна форма.....	29
Форма <i>Adagio</i> .....	29
Складна двочастинна форма.....	30
Варіації.....	31
Куплетно-варіаційна форма.....	33
Рондо.....	33
Сонатна форма.....	36
Старовинна двочастинна та старосонатна форми.....	40
Рондо-соната.....	41
Особливі форми рондо.....	42
Контрастно-складені форми.....	43
Вільні та змішані форми.....	42
<b>Список літератури</b> .....	45

У даній методичній праці подано короткі пояснення до кожної з музичних форм, які супроводжуються наведеними художніми зразками відповідно до змісту предмета «Аналіз музичних творів», який вивчається в мистецьких закладах фахової передвищої освіти під час опанування освітніх програм музичного спрямування.

Довідник дає змогу отримати додаткову науково-пізнавальну інформацію про усталені музичні форми, урізноманітнює перелік художніх зразків для оволодіння тематичним матеріалом, сприяє поглибленому вивченню предмета «Аналіз музичних творів».

Видання адресоване викладачам та студентам закладів фахової передвищої освіти за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» галузі знань 02 «Культура і мистецтво», а також всім, хто цікавиться вивченням аналізу музичних творів.

## **ПЕРЕДМОВА**

Предмет «Аналіз музичних творів» у фахових передвищих закладах підготовки здобувачів освіти за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» є складовою частиною освітньо-професійної програми навчання студентів. Поряд з іншими предметами музично-теоретичного циклу курс займає значне місце у формуванні професійного музиканта, адже аналітичний процес над музичним твором є органічним компонентом у роботі як виконавця, так і викладача, і композитора. Успішне і ґрунтовне оволодіння цим предметом тісно пов'язане з вивченням та засвоєнням законів розвитку музичної форми, які склалися протягом століть, розумінням загальної структури твору, функцій його частин, усвідомленням музичної форми як барометру, який чутливо реагує на стилі та напрями, стилістику, художній задум.

Предмет «Аналіз музичних творів» у певній мірі стає узагальнюючим курсом, фундаментально опираючись на знання елементарної теорії музики, гармонії, поліфонії, інструментознавства, української та світової музики.

Ідея написання цього довідника – дати коротке пояснення усталених музичних форм. Значну частину в роботі відведено періоду як найбільш завершених форм, в якій викладається музична думка. У довіднику відсутній розділ «Циклічні форми», так як автор вважає за потрібне зосередити увагу

саме на самостійних формах, які можуть бути також і частинами циклу. Пояснення кожної з музичних форм супроводжується художніми зразками. Більшість художніх зразків є дослідницьким здобутком автора у викладанні предмета, а також в процесі аналітичної роботи над музичними творами західноєвропейських та українських композиторів.

Зібраний матеріал систематизовано відповідно до навчальної програми предмета «Аналіз музичних творів» спеціальність 025 «Музичне мистецтво» для фахової передвищої мистецької освіти.

Довідник дає змогу отримати додаткову науково-пізнавальну інформацію про усталені музичні форми, урізноманітнює перелік художніх зразків для аналізу, сприяє поглибленому вивченню предмета «Аналіз музичних творів» у навчальних музичних закладах фахової передвищої освіти.

## МУЗИЧНІ ФОРМИ

### ПЕРІОД

*Період* – це типова найменша форма завершеного або відносно завершеного викладу тематичного матеріалу у гомофонній, рідше поліфонічній музиці.

Зі структурної точки зору розглядають:

- *подільний* період, який ділиться на речення і кожне з яких має каденційне завершення;

- періоди *єдиної* будови, які не мають серединного кадансу і не поділяються на речення. Можуть чітко ділитися на фрази, які не об'єднуються у речення, або містять цілісний розвиток. Варіантом періоду єдиної будови є *період типу розгортання*. Це – побудова, в якій за порівняно коротким початковим ядром йде тривалий секвенційно-модулюючий розвиток. У періодах такого типу значно розширене друге речення. Період типу розгортання характерний для старовинної двочастинної форми.

Щодо числа кількості тактів періоди бувають квадратної і неквадратної структури. Періоди **квадратної структури** містять групування тактів, кратне числу чотири (8, 16, іноді 4 такти). Періоди **неквадратної структури** містять загальну кількість тактів у періоді та його реченнях, яка не є кратною чотирьом.

За розмірами періоди бувають нормативні, скорочені, розширені, великі, складні.

**Нормативний** (нормальний) період як правило має 8 або 16 тактів.

**Скорочений** період – період, в якому кількість тактів менше восьми.

**Розширений** період – період, в якому кількість тактів більше восьми.

Розширення періоду буває внутрішнє і зовнішнє. **Внутрішнє розширення** періоду відбувається шляхом збільшення кількості тактів такими способами як:

варійоване повторення у другому реченні;

секвенції;

засіб розробковості;

перервана каденція;

розширення каденційних зворотів.

**Зовнішнє розширення** періоду відбувається шляхом введення побудови-доповнення, яка з'являється після заключної каденції і стверджує її.

**Великий період** – це період, який складається із двох рівних речень, але більшої тривалості (понад 16-ть тактів). У великих періодах тематичний контраст елементів більш яскравий.

**Складний період** – це такий період, який складається із двох мелодично подібних речень, але із різними каденціями, функційно пов'язаними між собою (в домінантовій тональності і в головній). При цьому кожне речення щодо внутрішньої будови несе ознаки типового періоду.

З тематичної точки зору розрізняють два типи періодів: **повторної** та **неповторної** будови. Період **повторної** будови – це період, в якому друге речення за матеріалом і його розвитком подібне до першого.

Період **неповторної** будови – це період, в якому друге речення будується на матеріалі, що явно відрізняється від початкового.

З гармонічної точки зору періоди бувають: однотональні, модуляційні, модулюючі, тонально замкнуті, розімкнені.

**Однотональні** періоди починаються, проходять і закінчуються в одній і тій самій тональності на тоніці (замкнені) або домінанті (розімкнені).

**Модуляційний** період містить відхилення і завершується в основній або в іншій тональності.

**Модулюючі** періоди завершуються каденційним зворотом в іншій тональності.

**Замкнений** період – це період, який закінчується каденційним зворотом на тоніці основної або іншої тональності. **Розімкнений** період – це період, який закінчується каденційним зворотом на домінантовій гармонії основної або іншої тональності.

## *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

### *ПОДІЛЬНІ ПЕРІОДИ*

#### **1. Квадратний, симетричний, повторної будови**

##### **- однотональний**

Бах Й. С. Концерт для скрипки № 2 *E-dur*, Фінал, початковий період (8+8)

Бетховен Л. ван. Багатель ор. 119, № 1, початковий період (8+8)

Рондо *A-dur*, початковий період (4+4)

Сонати: № 2, ч. III, початковий період (4+4)

№ 4, фінал, початковий період (4+4)

№ 5, ч. II, ГП (8+8)

№ 9, ч. II, початковий період (8+8)

№ 11, ч. IV, ГП (8+8)

№ 12, ч. I, тема варіацій, ч. I, початковий період  
(8+8)

№ 20, ч. II, початковий період (4+4)

№ 21, ч. I, III (4+4)

№ 27, ч. II, початковий період (8+8)

Соната № 8 для скрипки і фортепіано, Фінал, початковий  
період (4+4)

Людкевич С. «Сонце ся сховало» , початковий період (2+2)

Моцарт В. А. Дует Дон Жуана і Церліни із опери «Дон Жуан»,  
початковий період (4+4)

Концерт № 20 для фортепіано, ч. II, початковий період (4+4)

Сонати: № 3, ч. I, ГП (4+4)

№ 11, ч. I, початковий період (4+4)

№ 13, Фінал, початковий період (4+4)

Шопен Ф. Мазурки: ор. 6, № 1, початковий період (8+8)

ор. 7 № 2, початковий період (8+8)

ор. 17 № 4, початковий період (8+8)

Прелюдія № 7

Шуман Р. «Сміливий вершник», початковий період (4+4)

*- модуляційний*

Бетховен Л. ван. Соната № 13, ч. IV, початковий період (4+4)

Шопен Ф. Ноктюрни: ор. 15 № 2, початковий період (8+8)

ор. 37 № 1, початковий період (4+4)

Шуман Р. Арабеска *C-dur*, ор. 18, початковий період (8+8)

*- модулюючий*

Бетховен Л. ван. Сонати: № 10, ч. II, початковий період (4+4)

№ 12, ч. III, початковий період (4+4)

№ 18, ч. III, початковий період із Тріо (4+4)

№ 25, ч. III, початковий період (4+4)

Симфонія № 2, ч. II, початковий період (8+8)



Моцарт В. А. Соната № 6, фінал, початковий період (4+4)

Шопен Ф. Вальс *As-dur* ор. 34 № 1, початковий період (8+8)

Етюд *As-dur* ор. 25, початковий період (8+8)

Соната *h-moll*, ч. I, ГП (4+4)

**- розімкнений**

Бетховен Л. ван. Симфонія № 4, ч. II, ГП (8+8)

Соната № 18, ч. III, початковий період (4+4)

Шуман Р. Арабеска *C-dur*, ор. 18, епізод В, початковий період (4+4)

**2. Квадратний, симетричний, неповторної будови**

**- однотональний**

Барвінський В. «Ой, поля ви, поля», початковий період (4+4)

Бетховен Л. ван. «До далекої коханої», № 1, початковий період (4+4)

Сонати: № 18, ч. III, початковий період (4+4)

№ 11, ч. III, початковий період (4+4)

Гендель Г. Ф. Чакона, тема варіацій (4+4)

**- модуляційний**

Лисенко М. «Ой, одна я, одна», початковий період (4+4)

**- модулюючий**

Бетховен Л. ван. Соната № 11, ч. III, Тріо, початковий період (4+4)

Соната № 7 для скрипки, ч. II, початковий період (4+4)

Матюк В. «До рідної пісні», початковий період (4+4)

Франк С. Соната для скрипки, ч. I, ГП (4+4)

Шуман Р. «Крейслеріана» № 3, розділ С, початковий період (8+8)

Шопен Ф. Скерцо № 3 *cis-moll*, ГП, початковий період (16+16)

**- розімкнений**

Кос-Анатольський А. «Білі троянди» (т.т. 5 – 12)

Данькевич К. «Чорний крук у полі кряче», початковий період (4+4)

**3. Неквадратний симетричний повторної будови**

**- однотональний**

Бетховен Л. ван. Симфонія № 2, Фінал, ГП (6+6)

Соната № 8, ч. I, ГП 18 (9+9)

Соната № 7 для скрипки і фортепіано, Фінал,  
початковий період (7+7)

**- модуляційний**

Моцарт В. А. Концерт № 4 для фортепіано, ч. II, початковий період (10+10)

**- модулюючий**

Шуберт Ф. Сонати: *B-dur* (DV-960), Фінал, ПП (епізод В),  
початковий період (9+9);

*D-dur* (DV-850), Скерцо, Тріо, початковий період (9+9)

#### **4. Неквадратний симетричний неповторної будови**

**- модуляційний**

Лисенко М. «Якби мені, мамо, намисто», початковий період 12 (6+6)

#### **5. Неквадратний несиметричний повторної будови**

**- однотональний**

Бетховен Л. ван. Симфонія № 4, ч. I, ГП (12+14)

Дакен Л. «Зозуля», початковий період (11+12)

Жданов С. «Херувимська», початковий період (8+7)

Шуберт Ф. Соната *A-dur* (DV-664), ч. II, ГП, початковий період (4+3)

**- модуляційний**

Бетховен Л. ван. Соната № 17, ч. I, ГП (6+15)

**- модулюючий**

Косенко В. Етюд XI, початковий період (9+11)

Мендельсон Ф. «Пісня без слів» № 1, початковий період (4+9)

«Пісня без слів» № 8, початковий період (8+9)

Моцарт В. А. Концерт № 2 для валторни із оркестром, ч. II,  
початковий період (10+17)

Симфонія № 40, ч. III, початковий період (6+8)

Паганіні Н. Концерт для скрипки № 1, ч. II, т.т. 8 – 27 (11+9)

**- розімкнений**

Шопен Ф. Ноктюрн ор. 27 № 1, початковий період 7 (4+3)

## **6. Неквадратний несиметричний неповторної будови**

### **- однотональний**

Бетховен Л. ван. Соната № 27, ч. I, III (6+7)

Лисенко М. «Полюбилася я», початковий період (4+3)

Моцарт В. А. Соната № 3, ч. II, початковий період (8+7)

### **- модулюючий**

Брамс Й. Соната № 1 для скрипки з оркестром, Фінал, початковий період (4+5)

Шуман Р. «Ich grolle nicht» (із циклу «Кохання поета»), початковий період (4+7)

### **- розімкнений**

Людкевич С. «Тайна», початковий період (4+6)

## **НЕПОДІЛЬНІ ПЕРІОДИ**

### **1. Квадратний**

#### **- однотональний**

Бах Й. С. Гавот із Партіти *E-dur*, початковий період (8)

Бетховен Л. ван. Сонати: № 3, ч. I, початковий період (8)

№ 32, ч. I, III (8)

Соната № 8 для скрипки і фортепіано, ч. II, початковий період (8), Фінал, епізод В, початковий період (8)

Моцарт В. А. Соната *F-dur* для скрипки і фортепіано (К. 377), Фінал, початковий період (8)

Шопен Ф. Ноктюрн ор.32 №1, початковий період (8)

#### **- модуляційний**

Бах Й. С. Концерт для скрипки № 2 *E-dur*, Фінал, епізод В (т.т. 17 – 32)

Бетховен Л. ван. Симфонія № 2, ч. III, Тріо, початковий період (8)

Соната № 11, ч. IV, III (епізод В) (8)

32 варіації, тема (8)

#### **- модулюючий**

Бетховен Л. ван. Сонати: № 4, ч. III, Тріо, початковий період (16)

№ 6, ч. II, початковий період (8)

Гайдн Й. Соната № 7, Фінал, початковий період (8)

Моцарт В. А. Соната № 11, ч. III, початковий період (8)

**- розімкнений**

Барвінський В. «Ой, сумна, сумна темна нічка» (8)

Бетховен Л. ван. Сонати: № 1, ч. I, ГП (8)

№ 11, ч. I, ГП (8)

Гайдн Й. Соната № 2, ч. I, ГП (8)

Квасневський В. «Стояла я і слухала весну», початковий період (8)

Шопен Ф. Ноктюрни: ор. 9 № 2, початковий період (4)

ор. 48 № 2, початковий період (8)

Шуман Р. «Крейслеріана» № 7, початковий період (8)

**2. Неквадратний**

**- однотональний**

Аркас М. Заклучний хор «Уже зійшов місяць» з I дії опери «Катерина» (12)

Бетховен Л. ван. Концерт № 4 для фортепіано, Фінал, початковий період (10)

Симфонія № 2, ч. I, ГП (14)

Сонати: № 9, ч. I, ГП (12), № 11, ч. II, ГП (9)

№ 21, ч. I, ГП (12), ч. II, початковий період (9)

№ 32, ч. I, ГП (12)

Моцарт В. А. Сонати: № 5, ч. I, ГП (10)

№ 9, ч. I, ГП (7)

№ 12, ч. I, ГП (12)

Шопен Ф. Мазурка ор. 7 № 1, початковий період (12)

Ноктюрн ор. 32 № 1, початковий період (6)

**- модуляційний**

Бетховен Л. ван. Симфонія № 2, ч. I, ГП (14)

Соната № 7, ч. II, ГП (9)

Моцарт В. А. Сонати: № 1, ч. I, ГП (12)

№ 12, ч. I, ГП (12)

**- модулюючий**

Моцарт В. А. Соната № 4, ч. II, Менует I (12)

**- розімкнений**

Бетховен Л. ван. Соната № 21, ч. I, ГП (13)

**ПЕРІОДИ ІЗ СТРУКТУРНИМИ ОСОБЛИВОСТЯМИ**

**1. Періоди із внутрішнім розширенням:**

**а) подільні**

Бетховен Л. ван. Симфонія № 4, ч. I, ГП (12+14)

Соната № 17, ч. I, ГП (6+15)

Людкевич С. «Тайна», початковий період (4+6)

Мендельсон Ф. «Пісня без слів» № 6, початковий період (4+6)

Моцарт В. А. Соната № 7, ч. I, ГП (7+14)

Шопен Ф. Ноктюрн ор. 9 № 3, початковий період (8+12)

Шуман Р. «Ich grolle nicht» (із циклу «Кохання поета»), початковий період (4+7)

**б) неподільні**

Моцарт В. А. Соната № 1, ч. I, ГП (12)

**2. Періоди із зовнішнім розширенням:**

**а) подільні**

Бетховен Л. ван. Концерт для скрипки з оркестром, ч. II,

початковий період (4+4+2 доп.)

Концерт для фортепіано № 3, ч. I, ГП (8+8+4 доп.)

Симфонія № 5, ч. II, I тема (8+14 доп.)

Соната № 18, ч. I. ГП (10+7+8 доп.)

Соната № 4 для скрипки і фортепіано, Фінал,  
початковий період (8+8+4 доп.)

Мендельсон Ф. «Пісня без слів» № 1, початковий період (4+9)

Шопен Ф. Прелюдія № 1 (8+16+10 доп.)

**б) неподільні**

Бетховен Л. ван. Соната № 17, ч. III, ГП (12+3 доп.)

Моцарт В. А. Соната № 6, ч. I, ГП (9+3 доп.)

### **3. Скорочені періоди:**

Жданов С. «Херувимська», початковий період (8+7)

Лисенко М. «Полюбилася я», початковий період (4+3)

Мендельсон Ф. «Пісня без слів» № 30, початковий період (8+7)

Моцарт В. А. Сонати: № 3, ч. II, початковий період (8+7)

№ 14 б, ч. II, початковий період (3+4)

Шопен Ф. Ноктюрн ор. 27 № 1, початковий період 7 (4+3)

Шуберт Ф. Соната *A-dur* (DV-664), ч. II, ГП, початковий період (4+3)

### **4. Періоди із трьох речень**

Бетховен Л. ван. Концерт для фортепіано № 3, ч. II, початковий період (4+4+4)

Сонати: № 1, ч. III, початковий період (4+4+4+2 доп.)

№ 8, ч. III, ГП (4+4+4+5 доп.)

№ 24, ч. II (4+4+4)

№ 27, ч. I, ГП (8+8+8)

Шопен Ф. Прелюдія № 2 (7+5+11)

Скерцо № 3 *cis-moll*, III, початковий період (8+8+8)

Шуман Р. «Крейслеріана»: № 3, початковий період (4+6+4)

№ 4, початковий період (3+4+4)

«Новелета» № 5, початковий період (4+4+4)

### **5. Періоди типу розгортання**

Бах Й. С. Концерт для скрипки № 2 *E-dur*, Фінал, епізод С (т.т. 49 – 64)

Моцарт В. А. Концерт № 4 для фортепіано, ч. I, I експозиція, ГП (20)

Шопен Ф. Соната *h-moll*, Фінал, ч. I, початковий період (20)

### **6. Великий період**

Бетховен Л. ван. Сонати: № 2, ч. I, ГП (20+12)

№ 4, ч. III, початковий період (8+16)

Шопен Ф. Прелюдія № 4 (12+13)

Скерцо: № 2 *b-moll*, початковий період (22+24)

№ 3 *cis-moll*, ГП, ч. I, початковий період (16+16)

Шуберт Ф. Соната *H-dur* (DV-575), ч. III, початковий період (12+15)

### **7. Складний період**

Барвінський В. «В лісі» (8+8)

Бетховен Л. ван. Соната № 16, ч. II, початковий період (8+8).

Людкевич С. «Сонце заходить», перший епізод (8+8)

Моцарт В. А. Концертна симфонія, ч. II, ГП (8+8)

Соната № 7, ч. II, початковий період (8+8)

Шопен Ф. Мазурка ор. 17 № 4, ч. I (16+16)

Прелюдії №№ 3(12+13), 10 (8+8)

### **8. Період із вступом**

Людкевич С. «Тайна», ч. I (2+4+6)

Мендельсон Ф. «Пісня без слів» № 27, початковий період (4+8)

Сібеліус Я. Концерт для скрипки з оркестром, ч. I, ГП (4+18)

Шопен Ф. Прелюдія № 3 (2+9+15+7 доп).

### **9. Період із вступом і кодою**

Шопен Ф. Прелюдія № 3 (2+9+15+6)

## **ПЕРІОДИ ІЗ ТОНАЛЬНИМИ ОСОБЛИВОСТЯМИ**

### **1. Виклад матеріалу на фоні ТОП**

Бетховен Л. ван. Рондо-капрічіозо, рефрен, початковий період (4+4)

Симфонія № 4, ч. III, Тріо, початковий період (16+15)

Гріг Е. «Колискова» з циклу «19 норвезьких мелодій» ор.66,

початковий період (15)

Квасневський В. «Стояла я і слухала весну», початковий період (8)

Людкевич С. «Сонце ся сховало», початковий період (4)

Моцарт В. А. Концерт № 2 для валторни з оркестром, ч. I, ГП (9)

Шопен Ф. Соната *h-moll*, ч. II, другий розділ, початковий період (27)

### **2. І речення завершується на Т**

Барвінський В. «В лісі» (8+8)

Бетховен Л. ван. Симфонія № 2, ч. III, початковий період (8+8)

Сонати: № 5, ч. I, ГП (8+14+8 доп.)  
№ 18, ч. III, початковий період (4+4)  
Гайдн Й. Сонати: № 2, ч. II, початковий період (4+4)  
№ 11, ч. I, початковий період (4+4).  
Гріг Е. «Юнак» з циклу «25 норвезьких танців» (2+2)  
Данькевич К. «Чорний крук у полі кряче» з II дії опери «Богдан Хмельницький»,  
початковий період (4+4)  
Людкевич С. «Сонце заходить», перший епізод (8+8)  
«Старовинна пісня», початковий період (4+4)  
Матюк В. «До рідної пісні», початковий період (4+4)  
Франк С. Соната для скрипки і фортепіано *A-dur*, ч. I, ГП (4+4)  
Шопен Ф. Прелюдії: № 7, № 11, початковий період (4+4)

### ***3. І речення завершується на S***

Барвінський В. «Ой, поля ви, поля» (4+4)  
Бетховен Л. ван. Соната № 25, Фінал, епізод C, початковий період (4+4)  
Лисенко М. «Ой, одна я, одна», початковий період (4+4)

### ***4. І речення завершується на домінанті паралельного мінору***

Людкевич С. «Тайна», початковий період (2+4+6)  
Шопен Ф. Соната *h-moll*, ч. II, початковий період (8+8)  
(Примітка: в дужках вказуються такти)

## **РОЗВИНЕНА ОДНОЧАСТИННА ФОРМА**

***Розвинена одночастинна форма*** – це побудова неструктурного типу, з вільним розвитком матеріалу (типу імпровізації), і яка виходить за межі простого періоду. Використовується у творах, основаних на орнаментально-гармонічному або мелодико-орнаментальному русі пасажного чи наспівного характеру.

### ***ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ***

Бах Й. С. 12 маленьких прелюдій: № № 1 – 9  
Шопен Ф. Прелюдія № 18



Рондо № 5, вступ

Шуберт Ф. Соната *D-dur* (DV-850), ч. III, I розділ, частина А (т.т.1 – 41)

### НАСКРІЗНА ФОРМА

**Наскрізна форма** – це така форма, яка ґрунтується на безперервному оновленні музичного матеріалу або його наскрізному розвитку відповідно до розвитку поетичного тексту. Типова для творів, літературний текст яких містить багато різнохарактерних епізодів або часту зміну настрою.

#### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Власов В. «На ярмарку»

Шуберт Ф. «Лісовий цар» (із рисами рондо)

### ПРОСТА ДВОЧАСТИННА ФОРМА

**Проста двочастинна форма** складається з двох частин, кожна з яких є простою побудовою, не складнішою за період.

Різновиди:

**1) Розвиваюча ( $A+A_1$ )** – у II-й частині форми відбувається розвиток шляхом використання тематичних елементів з першої частини (перевиклад, продовжений розвиток).

#### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Гріг Е. «Плач Інґрід» із сюїти «Пер Гюнт».

Шопен Ф. Ноктюрн ор.48, № 2, перший розділ.

**2) Репризна** – у II-й частині форми після серединної побудови повторюється одне із речень I частини.

#### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Бетховен Л. ван. 33 варіації на тему вальсу Діабеллі, тема ( $ab+cb_1$ )

Багатель ор. 119, № 1 ( $ab+ca_1$ )

Соната для скрипки № 7, ч. II, перший розділ ( $ab+ca_1$ )

Гріг Е. 25 норвезьких танців: п'єса № 2 ( $ab+ca_1$ )

Шуберт Ф. «Улюблений колір» із циклу «Прекрасна мельниківна» ( $ab+cb_1$ )

**3) Репризна «із включенням»** – у II-й частині форми після серединної побудови, яка не виокремлюється у самостійну частину, повторюється одне із речень I частини – періоду повторної будови (aa+ba).

*ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Бетховен Л. ван. Сонати: № 1, ч. II, перший розділ

№ 4, Фінал, ГП (рефрен А)

№ 10, ч. II, тема варіацій

№ 12, ч. I, тема варіацій

№ 30, Фінал, тема варіацій

Соната № 7 для скрипки і фортепіано, Фінал, ГП (рефрен А)

Кос-Анатольський А. «Білі троянди», другий розділ

Людкевич С. «Сонце ся сховало»

Моцарт В. А. Концерт № 20 для фортепіано, ч. II, рефрен А

Сонати: № 6, Фінал, тема варіацій

№ 7, ч. II, № 11, ч. I, тема варіацій

Шопен Ф. Мазурка ор.7 № 2, перший розділ

**4) Безрепризна** – у II-й частині форми немає чіткого повторення елементів I частини.

*ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Аркас М. Дует Катерини та Андрія з I дії опери «Катерина» (№ 3)

Барвінський В. «У лісі»

Бетховен Л.ван. Концерт для фортепіано № 3, ч. II, перший розділ

Сонати: № 18, ч. III, перший розділ

№ 21, ч. III, епізод В

№ 23, ч. II, тема варіацій

№ 25, Фінал, рефрен А

№ 27, ч. II

№ 30, Фінал, тема варіацій

15 варіацій із фугою, тема варіацій

Гриневецький І. «Закувала зозуленька»

Гріг Е. «Юнак» («25 норвезьких танців»)

Гулак-Артемівський С. «Танець» із II дії опери «Запорожець за Дунаєм»

Лисенко М. «Ой, одна я, одна», перший розділ

Людкевич С. «Тайна»

Матюк В. «До рідної пісні», перший розділ

Моцарт В. А. Концертна симфонія, ч. I, вступ, частина А (т.т. 1 – 24)

Шопен Ф. Ноктюрни: ор. 9 № 3, перший розділ

ор. 15, № 2, перший розділ

Вальс *As-dur* ор.34 № 1, перший розділ

Шуберт Ф. Форель

Янівський Б. «В пустелі сизих вечорів»

**Подвійна двочастинна форма** – це форма, в якій частини повторюються із варіаційними змінами (АВ+А<sub>1</sub>В<sub>1</sub>).

#### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Бетховен Л. ван. Соната № 31, Фінал

Соната № 4 для скрипки із фортепіано, Фінал, другий епізод

Шопен Ф. Балада № 2, Ноктюрн ор. 32 № 1

### **ПРОСТА ТРИЧАСТИННА ФОРМА**

**Проста тричастинна форма** складається з трьох частин: першої частини, середини та репризи (в переважній більшості). Чітко окреслена середина і виразно підготовлена реприза є основними ознаками тричастинності.

Різновиди:

1)  $A+A_1+A$  – середина є продовженням розвитком тематичного матеріалу I частини.

#### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Гайдн Й. Варіації *f-moll*, перша тема

Гріг Е. Сюїта «Пер Гюнт»: «Ранок», перший розділ

«Смерть Озе», перший розділ

Бетховен Л. ван. Сонати: № 1, ч. III, Тріо

№ 2, ч. III, Тріо

№ 3, ч. III, Тріо

№ 4, ч. III, перший розділ

№ 9, ч. II, перший розділ

№ 13, ч. III, перший розділ

№ 28, ч. III, Тріо

Людкевич С. «Старовинна пісня»

Шуман Р. «Сміливий вершник» («Альбом для юнацтва»)

2)  $A+B+A_1$  – середина побудована на новому музичному матеріалі (яскравий тематичний контраст).

### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Барвінський В. «Ой, поля ви, поля»

«Ой, сумна, сумна темна нічка»

Бетховен Л. ван. Концерт № 4 для фортепіано, Фінал, ГП (рефрен А)

Рондо-капрічіозо, рефрен, Рондо *A-dur*, рефрен А

Симфонія № 2, ч. II, ГП, ч. III, перший розділ і Тріо

Сонати: № 4, ч. III, перший розділ, Фінал (другий епізод)

№ 6, ч. II, перший розділ

№ 9, ч. II, перший і другий розділи

№ 11, ч. III, перший розділ

№ 16, ч. II, перший розділ

№ 21, ч. II

Соната № 8 для скрипки і фортепіано, Фінал, рефрен А

Вербицький М. «Жаль», «Заповіт»

Гайдн Й. Соната для скрипки і фортепіано № 5 (*G-dur*), Фінал, рефрен А

Соната № 7 для фортепіано, Фінал, другий епізод

Гріг Е. «Колискова» з циклу «19 норвезьких мелодій», ор. 66

Квасневський В. «Стояла я і слухала весну»

Колесса М. «Співаночки, гуляночки» (із циклу «Вулиця»)

Косенко В. Етюд XI («11 етюдів у формі старовинних танців»),

Соната № 3, ГП, ПП

Лисенко М. «Полюбилася я»

Людкевич С. «Спи, дитино моя»

Мендельсон Ф. «Пісня без слів» № 27

Моцарт В. А. Соната № 4, Менует I

Соната для скрипки і фортепіано *F-dur*, Фінал, середній розділ

Соневицький І. «Буди ім'я Господнє»

Шопен Ф. Етюд *As-dur* op. 25 № 1

Мазурка op. 6, № 4

Ноктюрн op. 9, № 2,

Прелюдія № 8

Шуберт Ф. Соната *H-dur* (DV-575), ч. III, перший розділ, Тріо

Шуман Р. «Крейслеріана»: № 4

№ 5 (перший розділ)

Янівський Б. «Про печаль мою»

3)  $A+R+A_1$  – в середині відбувається розробка тематичного матеріалу I частини.

### ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ

Бетховен Л. ван. Симфонія № 4, ч. III, перший розділ

Сонати: № 1, ч. III, перший розділ

№ 2, ч. III, перший розділ

№ 3, ч. III, перший розділ

№ 12, ч. II, перший розділ

Гріг Е. Танець Анітри із сюїти «Пер Гюнт» ( $A+BR+A_1$ )

Косенко В. Етюд XI

Мендельсон Ф. «Пісня без слів»: №№ 1, 2

Шопен Ф. Соната *h-moll*, ч. II, перший розділ

Шуберт Ф. Соната *a-moll* (DV-845), ч. III, перший розділ

Шуман Р. «Крейслеріана» № 8, рефрен А

4) *A+перехід+A<sub>1</sub>* – середина є нестійкою побудовою без чіткого тематизму.

### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Бетховен Л. ван. Сонати: № 2, ч. II

№ 4, ч. III

№ 9, ч. II, Тріо

№ 18, ч. III, Тріо

№ 20, ч. II, рефрен А

Брамс Й. Соната № 1 для скрипки з оркестром, Фінал, рефрен А

Шопен Ф. Прелюдія № 11

### *Види реприз*

- точна (da Capo)

Бетховен Л. ван. Рондо *A-dur*, рефрен А

Рондо-капрічіозо, рефрен А

Гайдн Й. Соната для скрипки і фортепіано № 5 (*G-dur*), Фінал, рефрен А

Соната № 7 для фортепіано, Фінал, другий епізод

Моцарт В. А. Соната № 16, ч. II, рефрен А

Соната *F-dur* для скрипки і фортепіано, Фінал, середній розділ

Лисенко М. «Полюбилася я»

Шопен Ф. Мазурки: ор. 6 № 1, перший розділ

ор. 7 № 2, середній розділ

Ноктюрн ор. 27 № 1, перший розділ

Соната *h-moll*, ч. II, середній розділ

Шуберт Ф. Сонати: *H-dur* (DV-575), ч. III, перший розділ

*A-dur* (DV-664), ч. I, ГП

Шуман Р. Арабеска *C-dur* ор. 18, рефрен А

«Крейслеріана»: № 1, перший розділ

№ 3, середній розділ

№ 5, перший розділ

№ 8, перший розділ

«Сміливий вершник» («Альбом для юнацтва»)

Янівський Б. «Про печаль мою»

- динамізована або динамічна (повторюється із певними змінами у фактурі, ритмі, гармонічній мові, із розширенням меж)

Бетховен Л. ван. Симфонія № 2, ч. III, перший розділ

Сонати: № 2, ч. III, перший розділ

№ 4 ч. III, перший розділ

№ 6, ч. II, перший розділ

№ 9, ч. II, перший розділ

Гайдн Й. Варіації *f-moll*, перша тема

Гріг Е. «Колискова» з циклу «19 норвезьких мелодій» оп. 66

Квасневський В. «Стояла я і слухала весну»

Косенко В. Етюд XI, Соната № 3, III

Матюк В. «Руська пісня», перший розділ

Мендельсон Ф. «Пісня без слів» № 1

Шопен Ф. Мазурка оп. 17 № 4, перший розділ

Соната *h-moll*, ч. II, перший розділ

Шуман Р. «Крейслеріана» № 2, рефрен А, Інтермецо II

- скорочена

Бетховен Л. ван. Сонати: № 1, ч. III, перший розділ

№ 10, Фінал, рефрен А

№ 16, ч. II, перший розділ

Людкевич С. «Спи, дитино моя»

Косенко В. Соната № 3, III

Мендельсон Ф. «Пісня без слів» №№ 3, 27

Шопен Ф. Етюд *As-dur* оп. 25

Ноктюрн оп. 9 № 3, Тріо

Шуберт Ф. Соната *H-dur* (DV-575), ч. III, Тріо

Шуман Р. «Крейслеріана»: №3, перший розділ, № 4

- синтетична (поєднує тематизм всіх частин)

Колесса М. «Співаночки, гуляночки» (із хорového циклу «Вулиця»)

Шуман Р. Новелетта № 1, Тріо

**Три-п'ятичастинна** форма – це форма, яка виникає, коли І частина не повторюється, а повторюються тільки середина і реприза:  $a||:ba_1:||$  тобто  $aba_1ba_1$ .

#### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Бетховен Л. ван. Концерт для фортепіано № 3, Фінал, ГП (рефрен А)

Гайдн Й. Соната № 3, ч. II, перший розділ

Моцарт В. А. Концерт № 2 для валторни з оркестром, ч. II

Шопен Ф. Ноктюрн ор. 37 № 1, перший розділ

Соната *h-moll*, Фінал

Шуман Р. «Віденський карнавал»: «Інтермецо»

**Подвійна проста тричастинна форма** – це тричастинна форма, в якій при повторенні частин відбуваються тональні зміни частини В (наближається до рондо).

#### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Бетховен Л. ван. Соната № 8 для скрипки і фортепіано, ч. II, перший розділ

Шопен Ф. Соната *h-moll*, Фінал

**Проста тричастинна безрепризна форма** – це тричастинна форма без тематичної репризи.

#### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Барвінський В. «Місяцю-князю»

«Щаслива будь»

«Вечором у хаті»

Паганіні Н. Концерт для скрипки № 1, ч. II

Шуман Р. Велика соната № 3 *f-moll*, ч. II, тема варіацій

Янівський Б. «Ох, звідки вітер», «Синові»



## КУПЛЕТНА ФОРМА

*Куплетна форма* – це форма вокального твору, яка складається із декількох проведень підряд однієї тієї самої музичної побудови із іншим словесним текстом.

Бондаренко О. «Порізала-м пальчик»(обробка) (перший розділ)

Гайворонський М. Молитовний кант «Мати милосердя»

Колесса М. «Де ж ти мене, Василеньку, поведеш» (з хорового циклу «Лемківське весілля»), «Ой, у полі криниченька»,

Колесса Ф. «Понад тими гороньками» (з хорового циклу «Вулиця»)

Леонтович М. «Тиха вода»

Січинський Д. «Іже херувими»

Янівський Б.-Ю. «В пустелі сизих вечорів»

«Хліб – усьому голова»

«Чужино»

«Мати Анастасія»

«Пратулинські мученики»

*(Примітка. Куплетно-варіаційна форма розглядається у розділі «Варіації»)*

## СКЛАДНА ТРИЧАСТИННА ФОРМА

*Складна тричастинна форма* – це тричастинна форма, в якій перша частина за структурою є проста дво- або тричастинна форма, інші частини не утворюють більш розвинені форми.

Розрізняють:

- із серединою типу тріо;
- із серединою типу епізод;
- із серединою типу розробка;
- із серединою типу перехід.

*1) Складна тричастинна форма із тріо* – це форма, в якій середній розділ має самостійну форму: період, проста дво- або тричастинна форми.

## ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ

Бетховен Л. ван. Симфонія № 2, ч. III

Сонати: № 1, ч. III, Соната № 2, ч. III,

№ 4, ч. III, Соната № 6, ч. II

№ 9, ч. II, Соната № 11, ч. III

№ 12, ч. ч. II, III, Соната № 18, ч. III

Брамс Й. Соната для скрипки № 2, ч. II

Гулак-Артемівський С. «Український танець» із II дії опери «Запорожець за Дунаєм»

Матюк В. «До рідної пісні»

Моцарт В. А. Симфонія № 40, ч. III

Соната № 10, ч. II

Соната *F-dur* для скрипки і фортепіано, Фінал

Шопен Ф. Мазурки оп. 6 № 1, оп. 7 № 2

Ноктюрни: оп. 9, № 3

оп. 15 № 2

оп. 37 № 1

оп. 48, № 2

Соната *h-moll*, ч. II

Шуберт Ф. Сонати: *H-dur* (DV-575), ч. III, *D-dur* (DV -850), ч. III

Шуман Р. «Крейслеріана»: №№ 1, 3, 5

Янівський Б. «Пратулинські мученики»

**2) Складна тричастинна форма із епізодом** – це форма, в якій середній розділ складається із декількох побудов, не утворюючих чітку структуру.

## ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ

Барвінський В. «Ой, люлі, люлі, моя дитино»

Бетховен Л. ван. Концерт для фортепіано № 3, ч. II

Сонати: № 6, ч. II

№ 16, ч. II

№ 25, ч. II

Соната для скрипки № 7, ч. II

Гіндеміт П. Соната для альту соло ор. 11 № 5, ч. II (реприза тематична, потім – тональна)

Гріг Е. «Ранок» із сюїти «Пер Гюнт»

Колесса М. «Ой, там за лісом» (із хорового циклу «Вулиця»)

Моцарт В. А. Концерт № 4 для фортепіано, ч. II

Шиптур Б. «Молитва до Богородиці»

Шопен Ф. Мазурка, ор. 17, № 4

Ноктюрни: ор. 15 № 2

ор. 27 № 1

ор. 32 № 1

Янівський Б. «Це я, свята любове, я»

**3) Складна тричастинна форма із серединою типу розробка (розвиваюча)** – середина немає самостійної форми та самостійної теми, розвиває або розробляє попередній тематичний матеріал.

#### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Бетховен Л. ван. Сонати: № 6, ч. III

№ 22, ч. II

Лисенко М. «Українська сюїта» ор. 2: «Гавот», «Куранта»

**4) Складна тричастинна форма із серединою типу перехід** – середина є самостійним виокремленим і розвиненим переходом.

Бетховен Л. ван. Соната № 14, ч. I

#### *Види реприз*

- точна (da Capo)

Бетховен Л. ван. Симфонія № 2, ч. III

Сонати: № 1, ч. III

№ 2, ч. III

№ 4, ч. III

№ 11, ч. III

№ 12, ч.ч. II, III

№ 15, ч. III

№ 18, ч. III, Тріо

№ 25, ч. II

Матюк В. «До рідної пісні»

Моцарт В. А. Симфонія № 40, ч. III

Шопен Ф. Соната *h-moll*, ч. II

Шуберт Ф. Сонати: *H-dur* (DV-575), ч. III

*D-dur* (DV-850), ч. III

Шуман Р. «Крейслеріана»: № 1, № 3

- динамічна

Бетховен Л. ван. Концерт для фортепіано № 3, ч. II

Соната № 16, ч. II

Шопен Ф. Ноктюрн оп. 48, № 1

- скорочена

Барвінський В. «Ой, люлі, люлі, моя дитино»

Гріг Е. «Ранок» із сюїти «Пер Гюнт»

Гулак-Артемівський С. Опера «Запорожець за Дунаєм»: II дія «Український танець», «Козачок»

Колесса М. «Ой, там за лісом» (із хорового циклу «Вулиця»)

Моцарт В. А. Концерт для фортепіано № 4, ч. II

Шопен Ф. Мазурки: оп. 6 №1

оп. 7, № 2

оп. 17, №4

Ноктюрни: оп. 9, № 3

оп. 15, № 2

оп. 27, № 1

оп. 32, № 1

оп. 37 № 1

оп. 48, № 2

Шуберт Ф. Соната *D-dur* (DV-850), ч. III

Шуман Р. «Крейслеріана» № 5

Янівський Б. «Це я, свята любове, я»

- синтетична

Равель М. Менует із сюїти «Гробниця Куперена»

Шопен Ф. Ноктюрн оп. 48, № 1

**Складна подвійна тричастинна форма** – це складна тричастинна форма із двома тріо.

#### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Бетховен Л. ван. Соната № 22, ч. I

Соната №8 для скрипки і фортепіано, ч. II

Брамс Й. Соната для скрипки № 2 *A-dur* оп. 100, ч. II

**Складна три-п'ятичастинна форма** – це складна тричастинна форма, в якій після загальної репризи йде повторення тріо і репризи.

#### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Аркас М. «Козачок» з I дії опери «Катерина»

Бетховен Л. ван. Симфонія № 4, ч. III

Брамс Й. Соната для скрипки № 2, ч. II

Гайдн Й. Сонати: № 10, ч. I

№ 24, ч. I

Шопен Ф. Ноктюрн оп. 32 № 1

#### **ПРОМІЖНА ФОРМА**

**Проміжна форма** – це форма, яка поєднує ознаки простої та складної тричастинної форм. Перша частина за будовою є період, середня частина написана у простій дво- або тричастинній формі, тобто є тріо. Різновидом проміжної форми є **концентрична форма**, частини якої є дзеркально симетричні: A+BCB+A.

#### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Бетховен Л. ван. Багатель оп. 119, № 1

Власов В. Концерт № 1 для баяна з оркестром, ч. II (концентрична)

Шопен Ф. Мазурка op. 41, № 2

Ноктюрн op. 9 № 1

### ФОРМА ADAGIO

*Форма Adagio* – це тричастинна (проста або складна) репризна форма, в якій перший розділ – період або проста форма, другий – нова тема. Між частинами є наявні зв'язуючі розділи. Форма найчастіше має таку структуру:

- 1) перша частина А за будовою є період або проста форма і проходить в основній тональності;
- 2) зв'язка веде до другої частини В (Т→D);
- 3) друга частина В за будовою є період або проста форма. Проходить у новій тональності;
- 4) знову йде зв'язка, яка веде до появи основної тональності (D→Т);
- 5) третя частина А є репризою. Завершує форму кода.

Розміри зв'язок у формі Adagio є різними за обсягом. Їх функція полягає у переході в іншу тональність. За тематичним матеріалом зв'язки бувають:

- а) на матеріалі попередньої частини;
- б) містять самостійний тематичний матеріал.

Іноді форма Adagio нагадує сонатну форму, коли перша частина А має ознаки ГП, зв'язка виконує функцію зв'язуючої партії. Середня частина В, проходячи в домінантовій тональності, сприймається як ПП.

У німецького теоретика А. Маркса форма Adagio є різновидом 2-ї форми рондо у класифікації 5 форм. Зустрічається в повільних частинах концертів, симфоній, кuartетів, сонат, в окремих повільних п'єсах. Іноді – у творах із швидким темпом.

### ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ

Барвінський В. Прелюдія-хорал b-moll для фортепіано

«Марш» з циклу «Шість мініатюр на українські теми»

Бетховен Л. ван. Концерт № 1 для фортепіано з оркестром *C-dur*, ч. II  
Брамс Й. Концерт для скрипки з оркестром *D-dur*, ч. II  
Моцарт В. А. Концерт для фортепіано з оркестром *A-dur* (К. 414), ч. II

### СКЛАДНА ДВОЧАСТИННА ФОРМА

*Складна двочастинна форма* – це форма, в якій одна із частин написана у простій дво- або тричастинній формі, а інша в типових випадках є періодом, простою дво- або тричастинною формою.

#### ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ

Гріг Е. «Смерть Озе» із сюїти «Пер Гюнт» (AA<sub>1</sub>A+C)  
Жданов С. «Херувимська» (AB+C)  
Кос-Анатольський А. «Білі троянди» (період+ABA)  
Лисенко М. «Ой, одна я, одна» (AB+AB)  
    «Якби мені, мамо, намисто» (ABA+C)  
Моцарт В. А. Дует Дон-Жуана і Церліни із I дії опери «Дон-Жуан» (ABA+C)  
Шуберт Ф. Соната *A-dur* (DV-664), Фінал, рефрен А (період+ABA)

### ВАРІАЦІЇ

*Варіаційна форма* – це форма, яка складається із початкового проведення теми та ряду її видозмін.

1) *Варіації на витриманий бас (basso ostinato)* – передбачають безперервне повторення переважно в нижньому голосі одного того самого мелодичного звороту, який служить темою варіацій. Видозмінюються інші голоси.

#### ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ

Бах Й. С. Чакона із Партіти *d-moll* для скрипки соло (остинатні+фактурні)  
Брамс Й. Симфонія № 4, ч. IV  
Віталі Т. Чакона  
Гендель Г. Ф. Пасакалія із Сюїти № 7 *g-moll*, Чакона *G-dur*  
Колесса М. Пасакалія (із циклу «Пасакалія, скерцо і фуга»)

Олексів Я. «Хмарно» із сюїти «Подорож Фрикадельки»

2) *Строгі (фактурні) варіації* - передбачають фігураційне (орнаментальне) варіювання мелодії, фактури при збереженні структури теми, темпу, тональності. У більшості випадків завершуються кодою. Інша назва – фігураційні, орнаментальні, класичні.

#### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Бетховен Л. ван. Концерт для скрипки з оркестром, ч. II

Сонати: № 10, ч. II, № 12, ч. I

Соната для скрипки № 9, ч. II

Гайдн Й. Сонати: № 12, Фінал

№ 36, Фінал

Моцарт В. А. Сонати: № 6, Фінал

№ 11, ч. I

3) *Вільні варіації* – передбачають зміну масштабів та форми теми, її гармонічного та тонального плану, темпу, метру тощо. Різновидом вільних варіацій є *жанрові варіації*, в яких окремі варіації набувають яскравих ознак певного жанру (марш, вальс, скерцо тощо).

#### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Барвінський В. Соната *Cis-dur*, ч. III

Бетховен Л. ван. 33 варіації (вільні)

Соната № 30, Фінал (вільні)

Варіації на тему Діабеллі (вільні+жанрові)

Власов В. Варіації на тему укр. нар. пісні «Ой, за гаєм, гаєм»  
(вільні+жанрові)

Гіндеміт П. Соната для альту соло op.11 № 5, ч. IV

Шуман Р. Велика соната № 3 *f-moll*, ч. II (вільні)

4) *Подвійні варіації* – варіації, в основі яких лежать дві теми.

#### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Бетховен Л. ван. Симфонія № 5, ч. II

Гайдн Й. Симфонія № 103 («З тремоло литавр»), ч. II, Варіації *f-moll*



5) *Варіації на витриману мелодію (soprano ostinato)* – передбачають безперервне проведення мелодії із зміною нижніх голосів, включно із басом (тобто відбувається перегармонізація). Різновидом варіацій на витриману мелодію є *темброві варіації*, в яких тема незмінно проводиться іншими оркестровими або хоровими голосами.

#### ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ

Бетховен Л. ван. «До далекої коханої» (№ 1)

Гаврилець Г. «Барбівська коляда»: «Бог предвічний»

«В неділю рано»

«Разом колядуймо»

«На Різдво Христове»

Гріг Е. «В печері гірського короля» із сюїти «Пер Гюнт»

Лятошинський Б. «В кінці греблі шумлять верби»

#### - темброві варіації

Гаврилець Г. «Барбівська коляда»: «Нова радість стала – II»

«На Різдво Христове»

«Ой, підемо, пани-браття»

«Ой, що то за Вифлиєм» (з ознаками рондо)

#### КУПЛЕТНО-ВАРІАЦІЙНА ФОРМА

*Куплетно-варіаційна форма* – це форма, в якій куплети повторюються із варіаційними змінами, іноді досить вільними.

#### ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ

Аркас М. Опера «Катерина»: Хор дівчат «Ой, на горі, на горі» з I дії

Хор хлопців «Гей, по синьому морю» з I дії

Бетховен Л. ван. Концерт для скрипки з оркестром *D-dur*, ч. II

Вербицький М. «Іже херувими»

Гаврилець Г. «У Вифлиємі нині новина» («Барбівська коляда»)

Гнатишин А. Коломийка

Ластовецький М. «Ой, літає соколонько» (обробка)

Колесса М. Хоровий цикл «Вулиця»: «Там на горі замок стоїть»

«Ой, дуду, дуду»

Колесса Ф. «В гаю зелененьким» (обробка)

Коломієць А. «Цвіте терен» (обробка)

Фільц Б. Хор «Земле моя»

«Вітре буйний» (другий розділ)

Янівський Б.-Ю. «Козацька китайка»

## РОНДО

**Рондо** – це форма, в якій одна і та сама тема проводиться не менше трьох раз, а між її повтореннями розташовані епізоди різного ступеня контрастності.

**1) Старовинне (куплетне) рондо або рондо французьких клавесиністів** – це рондо, характерними рисами якого є:

- багаточастинність (переважно 7 – 9 частин);
- невеликі розміри частин (не складніше періоду);
- відсутність зв'язуючих побудов та коди;
- епізоди не створюють яскравий контраст до рефрену, іноді запозичують його тематичний матеріал;
- тональності епізодів обмежуються I ступенем споріднення.

### ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ

#### **а) старофранцузьке рондо**

Дакен Л. «Зозуля»

Куперен Ф. «Кохана», «Вітрячки», «Тростини», «Женці», «Запашна вода»

#### **б) багаточастинне рондо кінця XVII–XVIII ст.**

Бах Й. С. Гавот із Партіти *E-dur* (A+B+A+C+A+D+A+E+A)

Концерт для скрипки № 2 *E-dur*, Фінал (A+B+A+C+A+D+A+E+A)

Бетховен Л. ван. Рондо-капрічіозо

(A+B+A+C+A+D+A+E+A+R+F+A+GR+A+H+coda (A)

Сонати: № 4 для скрипки і фортепіано, Фінал

(A+B+A+C+A+D+A+C+A+coda)

№ 8 для скрипки і фортепіано, Фінал

(A+B+A+C+R+A+E+coda)

Гайдн Й. Сонати: № 41, Фінал (A+B+A+C+A+D+A+coda)

№ 5 для скрипки і фортепіано, Фінал

(A+B+A+C+A+D+A+coda)

Моцарт В. А. Концерт № 2 для валторни з оркестром, Фінал

(A+B+A+C+A+D+A<sub>1</sub>+coda)

**2) Класичне рондо** – це п'ятичастинне рондо, в якому частини яскраво контрастують між собою і є більш розвиненими щодо структури. Між рефреном та епізодами присутні зв'язуючі побудови. Обов'язковою стає coda.

### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Бетховен Л. ван. Рондо *A-dur* (A+B+A<sub>1</sub>+C+A<sub>2</sub>+coda)

Сонати: № 2, ч. II (A+B+A<sub>1</sub>+C+A<sub>2</sub>+coda)

№ 8, ч. II (A+B+A<sub>1</sub>+C+A<sub>2</sub>+coda)

№ 10, Фінал (A+B+A<sub>1</sub>+C+A<sub>2</sub>+coda)

№ 20, ч. II (A+B+A<sub>1</sub>+C+A<sub>2</sub>+coda)

№ 21, ч. III (A+B+A<sub>1</sub>+CR+A<sub>2</sub>+coda)

№ 25, Фінал (A+B+A<sub>1</sub>+C+A<sub>2</sub>+coda)

Брамс Й. Соната № 1 для скрипки з оркестром, Фінал (A+B+A+C+A<sub>1</sub>+coda)

Гайдн Й. Сонати: № 7, Фінал (A+B+A+C+A<sub>1</sub>+coda)

№ 9, Фінал (A+B+A+C+A<sub>1</sub>+coda)

№ 17, ч. I (A+B+A+C+A<sub>1</sub>+coda)

№ 21, Фінал (монотематичне рондо)

Колесса М. Коломийка № 3 (A+B+A<sub>1</sub>+C+A+coda)

Людкевич С. «Сонце заходить» (A+B+A<sub>1</sub>+C+A<sub>2</sub>)

Моцарт В. А. Концерт № 20 для фортепіано, ч. II (A+B+A<sub>1</sub>+C+A+coda)

Соната № 16, ч. II (A+B+A<sub>1</sub>+C+A<sub>2</sub>+coda)

Шопен Ф. Мазурка op. 7, № 1 (A+B+A+C+A)

Шуман Р. «Крейслеріана»: № 2 (A+B+A+C+A<sub>1</sub>+coda)

№ 8 (A+B+A<sub>1</sub>+C+A<sub>2</sub>)

**3) Рондо XIX–XX століття** – це рондо, в якому:

- збільшується кількість частин;
- епізоди набувають яскравих жанрових ознак;
- рефрен може проходити в іншій тональності;
- рефрен може бути скорочений щодо структури;
- епізоди можуть повторюватися;
- зустрічається проведення двох епізодів підряд;
- один із епізодів може мати ознаки розробки;
- форма може розпочинатися із епізоду і рефрен опиняється на парних місцях

#### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Олексів Я. «Гроза» із сюїти «Подорож Фрикадельки» (A+B+A<sub>1</sub>+B<sub>1</sub>+A<sub>2</sub>+C+A<sub>3</sub>)

Шопен Ф. Рондо № 5 C-dur (A+B+C+A<sub>1</sub>+B<sub>1</sub>+coda)

Шуман Р. Арабеска C-dur op. 18 (A+B+A+ C+A+coda) (епізод B із рисами рондо)

«Крейслеріана» № 7 (A+B+A<sub>1</sub>+C+B<sub>1</sub>+A+coda)

Новелети: № 1 (A+B+A<sub>1</sub>+C+A<sub>2</sub>+B<sub>1</sub>+A<sub>3</sub>)

№ 5 (A+B+A<sub>1</sub>+C+A<sub>2</sub>+D+A<sub>3</sub>+coda)

### **СОНАТНА ФОРМА**

**Сонатна форма** – це форма, в основі якої лежить протиставлення двох тем. При першому викладі теми контрастують тематично і тонально, а в репризі (в переважній більшості) тонально зближуються. У типових випадках середній розділ є розробка, тобто тонально нестійка частина, в якій розвиваються, розробляються теми експозиції (так звана форма *сонатного allegro*).

**1) Класичне сонатне алегро**

#### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Барвінський В. Соната Cis-dur, ч. I

Бетховен Л. ван. Симфонії: № 2, ч.ч. I, II, Фінал

№ 4, ч.ч. I, Фінал

Сонати: № 1, ч. I

№ 2, ч. I

№ 5, ч. I

№ 6, ч. I

№ 9, ч. I

№ 11, ч.ч. I, II

№ 17, ч.ч. I, III

№ 18, ч.ч. I, II, IV

№ 21, ч. I

№ 32, ч. I

Увертюра «Егмонт»

Брамс Й. Симфонія № 4, ч. I

Власов В. Концерт № 1 для баяна з оркестром, ч. I

Гайдн Й. Сонати: № 1, ч. I, Фінал

№ 2, ч. I

№ 3, ч. I

№ 5, ч. I

№ 8, ч. I, Фінал

Гіндеміт П. Соната для альту ор. 11 № 5

Косенко В. Соната № 3

Лятошинський Б. Соната № 1

Моцарт В. А. Концертна симфонія, ч.ч. I, II

Сонати: № 3, ч. I

№ 5, ч. I

№ 6, ч. I

№ 9, ч. I

Сібеліус Я. Концерт для скрипки з оркестром, ч. I

Франк С. Соната для скрипки із фортепіано *A-dur*, ч. I

Шопен Ф. Балада № 1, Соната *h-moll*, ч. I

Шуберт Ф. Соната *A-dur* (DV-664), ч. I.

**2) Сонатна форма із епізодом** – це сонатна форма з новим тематичним матеріалом в середньому розділі.

#### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Бетховен Л. ван. Сонати: № 5, ч. I

№ 7, ч. II

Гіндеміт П. Концерт для альту із оркестром «Der Schwanendreher», ч. I

Моцарт В. А. Концерт № 4 для фортепіано, ч. I

Франк С. Соната для скрипки із фортепіано *A-dur*, ч. II

**3) Сонатна форма із серединою типу перехід** – це сонатна форма, в якій середній розділ являє собою більш або менш розгорнутий перехід до репризи із незначним розвитком тематичного матеріалу заключної частини головної партії, іноді – основної.

#### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Бетховен Л. ван. Сонати: № 5, ч. III

№ 29, ч. II

№ 30, ч. II

Брамс Й. Симфонія № 4, ч. II

Моцарт В. А. Соната № 3, ч. II

Шопен Ф. Скерцо № 3 *cis-moll*

**4) Сонатна форма без розробки** – це сонатна форма, в якій немає середнього розділу, тобто присутні ознаки двочастинності.

#### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Бетховен Л. ван. Сонати: № 5, ч. II

№ 17, ч. II

Моцарт В. А. Соната № 3, ч. II

#### **Особливості експозиції**

##### **1) будова експозиції**

- відсутність зв'язуючої частини

Франк С. Соната для скрипки із фортепіано *A-dur*, ч. II

Шуберт Ф. Соната *A-dur* (DV-664), ч. I

- відсутність заключної частини

Шуберт Ф. Соната *A-dur* (DV-664), ч. II

## **2) будова ГП**

- період із трьох речень

Бетховен Л. ван. Соната № 27, ч. I

- проста тричастинна форма

Бетховен Л. ван. Соната № 18, ч. II

Увертюра «Егмонт»

Шопен Ф. Скерцо № 3 *cis-moll*

Шуберт Ф. Соната *A-dur* (DV-664), ч. I.

- проста двочастинна форма

Барвінський В. Соната *Cis-dur*, ч. I

Бетховен Л. ван. Соната № 18, Фінал

Брамс Й. Симфонія № 4, ч. I

Шуберт Ф. Соната *A-dur* (DV-664), ч. II.

## **3) тональні плани ГП–ПП в експозиції**

### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Барвінський В. Соната *Cis-dur*, ч. I (*Des–A*)

Бетховен Л. ван. Сонати: № 5, ч. I (*c–Es*)

№ 16, ч. I (*G–H*),

№ 21, ч. I (*C–E*)

№ 32, ч. I (*c–As*)

Власов В. Концерт № 1 для баяна з оркестром, Фінал (*G–B*)

Гайдн Й. Соната № 27, ч. I (*B–f*)

Сібеліус Я. Концерт для скрипки з оркестром, ч. I (*d–B*)

Шопен Ф. Скерцо № 3 *cis-moll* (*cis–Des*)

Шуберт Ф. Соната *A-dur* (DV-664), ч. I (*A–E–e–E*), ч. II (*D–fis*)

## Особливості репризи

### 1) Види реприз

- із пропущеною головною партією

#### ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ

Гайдн Й. Сонати: № 9, ч. II

№ 23, ч. I

Моцарт В. А. Концертна симфонія, ч. II

Шопен Ф. Соната *h-moll*, ч. I

- дзеркальна реприза – це реприза, в якій головна і побічна партії переставлені місцями.

#### ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ

Косенко В. Соната № 3 (поєднання реальної репризи і дзеркальної)

Моцарт В. А. Соната № 9, ч. I

Шопен Ф. Балада № 1

- несправжня реприза – проведення в кінці розробки основної теми головної партії в характері викладу її в експозиції, але не в основній тональності.

#### ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ

Бетховен Л. ван. Соната № 6, ч. I

Моцарт В. А. Соната № 7, ч. I

Шуберт Ф. Соната *A-dur* (DV-664), Фінал

### 2) тональні плани в репризі

#### ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ

Бетховен Л. ван. Сонати: № 5, ч. I (ПП в тональності субдомінанти)

№ 16, ч. I (ГП і ПП в терцієвому співвідношенні)

№ 21, ч. I (ГП і ПП в терцієвому співвідношенні)

Увертюра «Егмонт» (ГП і ПП в терцієвому співвідношенні)

Гайдн Й. Соната № 27, ч. I (ПП в однойменному мінорі до основної тональності)

Сібеліус Я. Концерт для скрипки з оркестром, ч. I



(ГП в тональності субдомінанти)

Шопен Ф. Скерцо № 3 *cis-moll* (ГП і ПП в терцієвому співвідношенні)

Шопен Ф. Балада № 1 (ПП проходить в тональності як в експозиції)

## СТАРОВИННА ДВОЧАСТИННА І СТАРОСОНАТНА ФОРМИ

**Старовинна двочастинна форма** – це форма, в якій перша частина є періодом типу розгортання із модуляцією в побічну тональність, друга частина розпочинається тонально нестійкою побудовою на матеріалі першої частини і модулює в основну тональність. Друга частина за розмірами як правило перевищує першу у два-три рази.

**Старосонатна форма** – це форма, близька до старовинної двочастинної, але із більш чіткою диференціацією і самостійністю структурних побудов. У другій частині виклад розпочинається із елементів головної партії в побічній тональності, що носить ознаки розробки, а побічна і заключна партії повністю проходять в основній тональності, створюючи репризу.

### ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ

- **старовинна двочастинна форма**

Гайдн Й. Соната № 21, ч. II

- **старовинна сонатна форма**

Бах Ф. Е. Соната *f-moll*

Гайдн Й. Сонати: № 5 ч. II, № 20, ч. II

Скарлатті Д. Сонати: *D-dur* (L. 265, K. 45, P. 230)

*C-dur* (L. 401, K. 72, P. 1)

*c-moll* (L. 6, K.139, P. 126)

## РОНДО-СОНАТА

**Рондо-соната** – це такий вид рондо із трьома (рідше – чотирма) епізодами, в якому крайні епізоди тематично і тонально знаходяться у тому ж співвідношенні, як побічні партії експозиції та репризи сонатної форми.

Головна партія ототожнюється із рефреном А, побічна партія – із першим епізодом В.

### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Бетховен Л. ван. Фінали сонат №№ 3, 4, 8, 9, 11, 12, 15

Моцарт В. А. Концерт № 4 для фортепіано, Фінал

### **Різновиди рондо-сонати**

#### ***1) розробка замість середнього епізоду С***

### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Бетховен Л. ван. Концерт № 4 для фортепіано, Фінал (розробка замість епізоду С, дзеркальна

реприза)(A+B+A<sub>1</sub>+R+B<sub>1</sub>+R<sub>1</sub>+A<sub>2</sub>+B<sub>2</sub>+coda)

Симфонія № 4, ч. II (A+B+A+R+A+B<sub>1</sub>+coda)

Сонати: № 13, Фінал (A+B+A+R+A+B<sub>1</sub>+A)

№ 16, Фінал (A+B+A+R+A+B<sub>1</sub>+coda)

№ 27, Фінал (A+B+A+R+A+B<sub>1</sub>+A)

Соната № 7 для скрипки і фортепіано, Фінал

(розробка замість епізоду С, ПП в однойменному ладі)

Брамс Й. Симфонія № 4, ч. III (A+B+A<sub>1</sub>+R+A<sub>2</sub>+B<sub>1</sub>+coda (A<sub>2</sub>))

Гайдн Й. Соната № 23, Фінал (A+B+A<sub>1</sub>+R+A+B<sub>1</sub>+coda (A))

Шуберт Ф. Соната *A-dur* (DV-959), Фінал (A+B+A+R+A<sub>1</sub>+B<sub>1</sub>+A<sub>2</sub>+coda)

#### ***2) різновиди середнього епізоду***

### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Бетховен Л. ван. Концерт для фортепіано № 3, Фінал (епізод С+фугато)

Соната № 3, Фінал (R+епізод С)

#### ***3) рондо-соната із трьома епізодами***

### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Ластовецький М. «Фольк-рондо» (A+B+A+CR+A<sub>1</sub>+D+A+B<sub>1</sub>+A+coda)

(другий епізод поєднує новий матеріал і розробку)

Моцарт В. А. Концерт для скрипки № 3, Фінал

(A+B+A+C+A+D+A+B<sub>1</sub>+A<sub>1</sub>+coda)

Соната № 3, Фінал (A+B+A<sub>1</sub>+C+A+D+A<sub>2</sub>+B<sub>1</sub>+A<sub>3</sub>+coda)

Шуберт Ф. Соната *B-dur* (DV-960), Фінал (A+B+A+R+A+B<sub>1</sub>+C+A+coda)

#### **4) рондо-соната з чотирма епізодами**

#### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Моцарт В. А. Соната № 18, Фінал (A+B+A<sub>1</sub>+C+D+A<sub>2</sub>+E+A<sub>3</sub>+B<sub>1</sub>+coda)

### **ОСОБЛИВІ ФОРМИ РОНДО**

**Ознакою рондо** залишається тричастинна експозиція АВА, після якого йде другий епізод С або R. Подальший розвиток набуває великої свободи у трактуванні.

1) АВАСВА

2) АВАРВ<sub>1</sub>А

3) АВАСR А

4) АВАСАRА

5) АВАСАDА

6) АВАВ<sub>1</sub> АВ<sub>2</sub>А

7) АА<sub>1</sub>АСАА<sub>2</sub>А

8) АВАСRАВ<sub>1</sub>А

9) АВАRА

10) АВАВ<sub>1</sub>RА

11) АВАRАВ<sub>1</sub> coda («Гайднівське» рондо, в якому рефрен набуває ознак розробковості).

#### *ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ*

Бетховен Л. ван. Рондо-капрічіозо

(A+B+A+C+A<sub>1</sub>+D+A<sub>2</sub>+E+A<sub>3</sub>+R+F+A<sub>4</sub>+GR+A<sub>5</sub>+H+coda(A))

Брамс Й. Соната № 2 для скрипки і фортепіано, Фінал (A+B+A<sub>1</sub>+C+A<sub>2</sub>+coda)

(рефрен А має складну тричастинну форму)

Гайдн Й. Фінали сонат №№ 3, 5, 13, 24.

Шуман Р. «Крейслеріана» № 6 (немає чіткого поділу на розділи)

## КОНТРАСТНО-СКЛАДЕНІ ФОРМИ

**Контрастно-складена форма** – це форма, яка складається із декількох контрастних частин, що уподібнюються частинам циклічної форми, але менш самостійні, йдуть без перерви і за ступенем злиття в єдине ціле утворюють форму, близьку до одночастинної (нециклічної).

### ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ

Барвінський В. Соната *Cis-dur*, ч. II

Власов В. Сюїта – симфонія, ч. I

Гіндеміт П. Концерт для альту із оркестром «Der Schwanendreher», ч. II

(складна тричастинна форма із фугою у середній частині)

Соната для альту ор. 11 № 5, ч. III

(складна тричастинна форма, середина – тема із варіаціями)

## ВІЛЬНІ ТА ЗМІШАНІ ФОРМИ

**Вільна форма** – це форма, яка не відповідає типовим структурам, проте підпорядковується строгій організації музичного розвитку.

Розрізняють:

- *системні форми*, в яких простежується певна система як от: репризність, рондальність тощо:

В'єтан А. Концерт № 5 для скрипки з оркестром

Шуберт Ф. Форель-квінтет, ч. II

- *несистемні форми*, в яких простежується вільне чергування різних розділів.

### ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ

Шопен Ф. Вальс № 5

**Змішані форми** – це одночастинні форми, в яких поєднуються риси декількох усталених типових форм (напр., сонатна і варіаційна).

### ХУДОЖНІ ЗРАЗКИ

Венявський Г. Концерт № 2 для скрипки з оркестром (тричастинність і рондальність)

Власов В. Концерти для баяна з оркестром: № 2 *es-moll*, № 3 *a-moll*

(сонатне *allegro* і концертний цикл)

«Сюїта-симфонія», ч. I (рондальність і сюїтність)

Варіації на тему української народної пісні «Ой, за гаєм, гаєм»

(варіації, тричастинність)

Гаврилець Г. «Зажурилися гори і долини» («Барбівська коляда»)

(варіації сопрано *ostinato*, тричастинність, рондо, наскрізна форма)

Гіндеміт П. Концерт для альту із оркестром «Der Schwanendreher», Фінал

(варіаційна форма, тричастинність, рондо)

Лятошинський Б. «Тече вода в синє море»

(тричастинна безрепризна із ознаками куплетно-варіаційної)

Шопен Ф. Скерцо *b-moll* № 2 (I і II розділи – сонатне *алегро*, III розділ – розробка,

IV розділ – реприза+coda. I і II розділи можна розглядати як GP і PP).

Соната *h-moll*, ч. III (I розділ – проста тричастинна,

II розділ – рондоподібна, III розділ – із скороченою репризою)

### Список літератури:

1. Горюхина Н. Еволюція періоду. Київ : Музична Україна, 1975. 98 с.
2. Горюхина. Н. Эволюция сонатной формы. Киев : Музична Україна, 1970. 310 с.
3. Шип С. Музична форма від звуку до стилю: Навчальний посібник. Київ : Заповіт, 1998. 368 с.
4. Якуб'як Я. Аналіз музичних творів (Музичні форми). Т. 1. Тернопіль : СМП «Астон», 1999. 208 с.
5. Фіськова Н., Нечипуренко О. Аналіз музичних творів : навчальний посібник. Вінниця : Нова Книга, 2022. 112 с.
6. Юцевич Ю. Музика. Словник-довідник. Тернопіль : Навчальна книга – БОГДАН, 2003. 352 с.